

Rostlinopis, Jiří Dvořák, 2012, Baobab

Chloroplast

Když někdo někoho zhltne, moc dobrého z toho nekouká. Pro jednoho vůbec nicio druhého možná tak bolestí břicha. Takže muselo to být velké štěstí, když takovéhle žranice vznikla první rostlina.

ted třemi miliardami let, v době, která se jmenuje prekambrium, bakterie spolu s zelenou sinici. Ne snad že by si ji opepřila, kousala a při tom mlaskala – spolu svalila svým zeleným tělem jako lavina, že si ji pak, až bude čas, straví. Ale místo toho se ty dvě daly dohromady – a na světě byla první rostlinná buňka.

Zkuste si to představit třeba takhle: rostlina je zelené velkoměsto a buňka jeden z bytů v něm. Každý list je panelák s tisíci takových garsonek. Co kořínek, to ubytovna v okrajové čtvrti, a květ – hrad na kopci. Když se dají dohromady, vystačí si.

Úlohy jsou v buňce přesně rozdělené. Každý dělá to, co má.

Ta praspolknutá sinice dostala jméno **chloroplast** – to znamená zelené tělíska. Chloroplast si ve své nazeleno vymalované cimre zřídil cukrovar. Chytá si **světlo** ze slunce – to mu slouží jako palivo. Suroviny potřebuje jenom dvě: **vodu a oxid uhličitý** – a když z nich vaří **cukr**, jeho komín (žádný nemá, to jsem si vymyslel) vyfukuje **kyslík**. Zbytek buňky obstarává všechno ostatní: stravu, pití, úklid i hlídání dveří, aby dovnitř mohly jen pozvané návštěvy... Funguje jim to spolu dokonale.

Možná i proto, že sinice tenkrát dostala samostatný pokoj se vším, co jen může potřebovat: u okna dvouvařič, v koutě sprcha a pod lehátkem nočník... Totiž, chci říct, že chloroplast si uvnitř buňky pořád ještě žije tak trochu svůj vlastní život. Nese si své geny, dělí se (tedy množí), kdy se sám rozhodne... Kdyby chtěl, může se vyvalit oknem a kutálet po svých.

Ale on nechce – a to je štěstí jako trám.

Bez něj by totiž rostliny nebyly rostlinami. A bez nich by ovce, krávy i vegetariáni pošli hladem, ale hlavně – žádný savec, pták ani ještěrka (a spousta dalších) by neměli co dýchat. Vzpomeňte si na ty zelené komínky, co chrlí kyslík.

Sinice nejspíš nejsou zrovna lahůdka. Ale ta dávná žranice se povedla.

DVOŘÁK, Jiří. Rostlinopis. Praha: Baobab, 2012. ISBN 978 – 80 – 87060 – 62 – 9